

Paniyum — Yigirma raqami

Doniyor 11-bobning ketma-ketligi va 2025-yil ogohlantirishi

Jeff Pippenger

2026-03-02

O'ninchi oyatdan o'n oltinchi oyatgacha bo'lgan oyatlarni ado etgan tarixning peshqadamlar tomonidan qo'llanilishi, vahyni qaror toptirgan Rim miloddan avvalgi 200-yilda, ya'ni Panium jangi bo'lgan ayni yilda yetib kelganini aniqlagan edi; men esa 2025-yilda Rim Tramp va Papa Leo inauguratsiyasi bilan yetib kelib, vahyni qaror toptirdi, deb ta'kidlamoqdaman. 2025-yil papa va Prezident ayni bir yilda inauguratsiya qilingan yagona vaqtni ifodalaydi. Mahluq va uning surati 2025-yilda ko'rishga tayyor bo'lganlarning barchasi uchun yuksaltirildi. Peshqadamlardan farqli o'laroq, men oyatlarni dastlab ado etgan tarixni emas, balki oyatlarning ketma-ketligini qo'llamoqdaman. Men tarixga qo'shilaman, biroq oyatlar ichidagi ketma-ketlikni tarix uchun andoza sifatida asos qilib olyapman; oyatlar andozasini belgilash uchun tarixdan foydalanish o'rniga. Men bu ikki yondashuvning ham to'g'ri ekanini ilgari suraman.

Makkabeylar inqilobi

Men Makkabeylar sulolasini shunga o'xshash tarzda tatbiq etaman. Miloddan avvalgi 167-yildagi Makkabeylar qo'zg'oloni miloddan avvalgi 200-yildagi Panium jangidan ancha keyin, hamda miloddan avvalgi 63-yilda Pompey Quddusni egallab olganidan ancha oldin sodir bo'lgan. O'n birinchi bobning o'n oltinchi oyatidan miloddan avvalgi 63-yilda sarkarda Pompeyning Quddusni zabt etishi bilan boshlanadigan va Iso xochga mixlangan paytda hukmronlik qilgan Tiberiy Qaysargacha davom etadigan chiziq keladi. Xoch va Tiberiy o'n birinchi bobning yigirma ikkinchi oyatida ifodalangan.

Va toshqin qo'llari bilan ular uning oldidan supurib tashlanadi va chilparchin qilinadi; ha, ahdning shahzodasi ham shunday bo'ladi. Daniel 11:22.

O'n oltinchi oyatda miloddan avvalgi 63-yilda sarkarda Pompeyning Quddusni zabt etishi va yigirma ikkinchi oyatda milodiy 31-yildagi xoch, yakshanba qonunining timsolidan boshlanib, yakshanba qonunining timsoli bilan yakunlanadigan bir bashorat chizig'ini ifodalaydi. Yigirma uchinchi oyat ushbu parchadagi uzilishdir; shu bois, u yigirma ikkinchi oyatni o'n oltinchi oyatda boshlangan bashorat chizig'ining yakuni sifatida belgilaydi. Yigirma ikkinchi oyatda chiziqning aniq yakun topishi bilan birga, yigirma ikkinchi oyat o'n oltinchi oyatda ifodalangan ayni yo'l-belgisining ham timsoli ekanligi mavjuddir; shu tariqa, o'n oltinchi oyatdan yigirma ikkinchi oyatgacha bo'lgan oyatlar alohida bir bashorat chizig'ini ifodalashiga alfa va omega guvohligini taqdim etadi.

Bunga shuni ham qo'shinki, o'n beshinchi va o'n oltinchi oyatlar Salavkiylar shohligidan Rim hokimiyatiga o'tishni belgilamoqda; shunda siz o'n beshinchi oyatda Salavkiylardan boshlab o'n oltinchi oyatda Rimliklargacha davomiylikdagi uzilishni ko'rasiz, hamda o'n oltinchi oyatdan yigirma ikkinchi oyatgacha bo'lgan qator yagona bashoratli qator sifatida ravshan tarzda ajratib

qo'yilgan. O'n oltinchi oyat Yahudiyani hukmronlik ostiga oladigan keyingi hokimiyatni tanishtiradi va shu tariqa, xuddi yigirma uchinchi oyatdagi kabi, bashorat tarixidagi o'tishni belgilaydi. Bu qator yakshanba qonunining timsoli bilan boshlanadi va yakshanba qonunining timsoli bilan tugaydi, va bu qator o'n birinchi bobning yigirma ikkinchi oyatida nihoyasiga yetadi.

Smit — va uchta Sezar

O'n oltinchi oyat, shuningdek yigirma ikkinchi oyat ham Yakshanba qonunini ifodalashi — bu ikki oyatni bir-biriga muvofiq holda joylashtirishni talab qiladi. Uriah Smith yigirma uchinchi oyat haqida sharh beradi va nega u yigirma ikkinchi oyatdagi xochdan darhol keyin keladigan tarixni emas, balki oldingi oyatlar tarixida undan ham avvalroq boshlangan bir tarixni ifodalashini tushuntiradi.

“23-OYAT. U bilan ittifoq tuzilgandan keyin, u hiyla bilan ish tutadi; chunki u ko'tarilib chiqadi va oz sonli xalq bilan kuchayib boradi.”

Bu yerda so'z yuritilayotgan ahd tuzilgan “u”, 14-oyatdan boshlab bashoratning mavzusi bo'lib kelgan o'sha hukmron kuchning o'zi bo'lishi kerak; va buning Rim hokimiyati ekani, avval qayd etilganidek, Rim imperiyasi ustidan ketma-ket hukmronlik qilgan uch shaxsda bashoratning bajo bo'lishi orqali bahsdan xoli tarzda ko'rsatiladi; ya'ni Yuliy, Avgust va Tiberiy Qaysar. Birinchisi o'z yurti qal'asiga zafar bilan qaytib kelgach, qoqilib yiqildi va topilmadi. 19-oyat. Ikkinchisi soliqlar undiruvchi edi; u saltanatning shuhrati ichida hukmronlik qildi va g'azabda ham, jangda ham emas, balki o'z to'shagida tinch holda vafot etdi. 20-oyat. Uchinchisi esa makkor va eng razil tabiatli shaxslardan biri edi. U saltanatni tinch yo'l bilan egalladi, ammo uning ham hukmronligi, ham hayoti zo'ravonlik bilan nihoyasiga yetdi. Va uning hukmronligi davrida ahdning Shahzodasi, Nosiralik Iso, xochda o'limga topshirildi. 21, 22-oyatlar. Masih hech qachon yana sindirilishi yoki o'limga topshirilishi mumkin emas; shu bois bu voqealarning bajo bo'lishini na boshqa bir hukumatda, na boshqa bir davrda topa olamiz. Ba'zilar bu oyatlarni Antioxga tatbiq etishga urinadilar va yahudiy oliy ruhoniylaridan birini ahdning shahzodasi qilib ko'rsatadilar, holbuki ular hech qachon bunday nom bilan atalmagan. Bu, Daniel 8 dagi kichik shoxning bajo bo'lishini Antiox hukmronligiga taalluqli qilishga urinadigan o'sha turdagi mulohazadir; va u ayni shu maqsadda ilgari suriladi; ya'ni Advent ta'limoti Muqaddas Kitob ta'limoti ekanini va Masih hozir eshik oldida turganini ko'rsatadigan buyuk dalillar zanjirini uzib tashlash uchun. Ammo bu dalillarni qulatib bo'lmaydi; bu zanjirni uzib bo'lmaydi.

“Payg'ambar bizni imperiyaning dunyoviy voqealari orqali yetmish haftaning oxirigacha olib borgach, 23-oyatda Rimliklar miloddan avvalgi 161-yilda yahudiylar bilan tuzilgan ittifoq orqali Xudoning xalqi bilan bevosita bog'langan vaqtga qaytaradi; shu nuqtadan boshlab esa biz voqealarning uzluksiz zanjiri bo'ylab jamoatning yakuniy g'alabasiga va Xudoning abadiy shohligining o'rnatilishigacha olib borilamiz. Yahudiylar Suriya shohlari tomonidan qattiq zulm ostida qolganlari sababli, Rimdan yordam so'rash va o'zlarini ular bilan “do'stlik va ittifoq ahdnomasiga” qo'shish uchun Rimga elchilar yubordilar. 1 Mac.8; Prideaux, II, 234; Josephus's Antiquities, book 12, chap.10, sec.6. Rimliklar yahudiylarning iltimosini tingladilar va ularga quyidagi so'zlar bilan bayon etilgan farmonni berdilar:—”

“Yahudiylar xalqi bilan yordam va do‘stlik ittifoqi haqidagi senat qarori. Rimliklarga bo‘ysunuvchi hech bir kimsaga yahudiylar xalqiga qarshi urush qilish, na bug‘doy, na kemalar, na pul yuborish orqali bu ishni qiluvchilarga yordam berish joiz bo‘lmasin; va agar yahudiylarga qarshi biror hujum qilinsa, rimliklar ularga qo‘llaridan kelganicha yordam bersinlar; shuningdek, agar rimliklarga qarshi biror hujum qilinsa, yahudiylar ularga yordam bersinlar. Va agar yahudiylar ushbu yordam ittifoqiga biror narsa qo‘shishni yoki undan biror narsani olib tashlashni istasalar, bu rimliklarning umumiy roziligi bilan amalga oshirilsin. Va shu tariqa kiritiladigan har qanday qo‘shimcha kuchga ega bo‘lsin.’ ‘Bu qaror,’ deydi Iosif Flaviy, ‘Yuhanno o‘g‘li Eupolemus va Eleazar o‘g‘li Yason tomonidan, Yahudo xalqning oliy ruhoniysi bo‘lgan va uning ukasi Shimo‘n lashkarning sarkardasi bo‘lgan paytda yozilgan edi. Va bu rimliklarning yahudiylar bilan tuzgan birinchi ittifoqi bo‘lib, shu tarzda amalga oshirilgan edi.’”

“Bu vaqtda rimliklar kichik bir xalq edilar va so‘z anglatganidek, ayyorlik bilan yoki hiyla-nayrang ila ish tuta boshladilar. Va shu nuqtadan boshlab ular keyinchalik erishgan hokimiyat cho‘qqisiga izzat va tez ko‘tarilish bilan yuksaldilar.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 270, 271.

Yigirma ikkinchi oyatdagi xoch nafaqat satrni satr boshida ham mavjud bo‘lgan bir ramz bilan yakunlaydi, balki keyingi oyat xochdan avvalgi tarixga ham qaytadi, ya’ni taxminan Paniumdan o‘ttiz yil keyingi va Rim Quddusni zabt etishidan qariyb yuz yil oldingi davrga. Smit bu yerda yahudiylar ittifoqining yo‘l-belgisi sifatida miloddan avvalgi 161-yilni ko‘rsatsa, boshqa ilk kashshoflar uni miloddan avvalgi 158-yil deb belgilaydilar. Bu yerda men e’tibor qaratayotgan masala sana emas, balki o‘n oltinchi oyatdan yigirma ikkinchi oyatgacha bo‘lgan oyatlar yakshanba qonuni ushbu chiziqning ham alfasi, ham omegasi bo‘lgan bashoratli tarix chizig‘ini ifodalashidir. So‘ngra, o‘n oltinchi oyatdan yigirma ikkinchi oyatgacha bo‘lgan chiziq bayon etilgach, yigirma uchinchi oyat o‘n oltinchi oyatdan yigirma ikkinchi oyatgacha bo‘lgan oyatlar ichidagi tarixni takrorlaydi va kengaytiradi. Yigirma uchinchi oyat bilan ifodalangan bashoratli tarix chizig‘i Makkabeylar tarixidir, va Makkabeylar tarixi Qo‘shma Shtatlar tarixiga mukammal parallel hisoblanadi.

Ikki sulola

Makkabeylar Antiox Epifanes hukmronligi davrida boshlangan Salavkiylar shohligiga qarshi qo‘zg‘olonni ifodalaydi. Bu qo‘zg‘olon shimoldagi Salavkiylar shohligiga qarshi edi va u g‘alaba bilan yakunlanib, milodiy 70-yilda Quddusning vayron qilinishiga oxir-oqibat olib borgan davrdagi Yahudiyadagi ikki suloladan birining yuzaga kelishiga sabab bo‘ldi. Birinchi sulola Hasmoniylar, ikkinchisi esa Hirodiylar sulolasi edi. Hirodiylar sulolasi shimoldagi Salavkiylar shohligidan xalos etilgandan keyingi Yahudiyadagi ikkinchi hukumat edi. U bevosita Rim tizimi bilan bog‘liq edi, holbuki undan oldingi Hasmoniylar sulolasi mohiyatan yahudiy edi. Hasmoniylar sulolasi miloddan avvalgi 141-yilda boshlangan, miloddan avvalgi 37-yilda esa Hirodiylar sulolasi boshlangan va milodiy 70-yilgacha davom etgan.

Sulolalar Yahudiyaning, qadimgi va tom ma’nodagi ulug‘vor yurtning hokimiyatini ifodalaydi. Makkabiylar qo‘zg‘oloni miloddan avvalgi 167 yildan 160 yilgacha davom etdi. Miloddan avvalgi

164 yilda Makkabiylar Antiox Epifanni Quddusdan haydab chiqardilar hamda Antiox uni harom qilganidan keyin Ma'badni poklab, qayta bag'ishladilar, biroq miloddan avvalgi 141 yilgagina shimoldagi Salavkiylar qudrati butunlay tor-mor etildi va Hasmoniylar sulolasi boshlandi.

Hirodlar sulolasi ushbu qatorning kalitidir, chunki Isoning tug'ilishi vaqtida go'daklarni qatl ettirishga buyruq bergan Hirod Buyuk edi, va Iso vafot etgan paytda uning o'g'li hukmronlik qilayotgan edi. Hirod Buyuk ota edi va Yahudiya ustidan podshoh bo'lgan, biroq uning o'g'li faqat tetrax edi, ya'ni u podshoh emas, balki hokimga o'xshash tarzda saltanatning to'rtidan biri ustidan hukmronlik qiluvchi boshqaruvchi edi. Shuning uchun unda Masihni xochga mixlatish uchun Pilat bilan bog'lanishni talab qiladigan vakolat yo'q edi. Isoning tug'ilishi uning bashorat qatoridagi bashoratli "oxirat vaqti" edi, va Uning o'limi yakshanba qonunini ifodalaydi. Birinchi Hirod 1989 yilni ifodalaydi, oxirgi Hirod esa yakshanba qonunidir. Ota Hiroddan o'g'il Hirodgacha bo'lgan yo'l Masihning bashorat qatoridir.

Makkabiylar sulolasi yahudiylarga o'zining yunon urf-odatlarini, madaniyati va yunon dinini zo'rlab singdirgan shimoliy bir podshohga qarshi g'alabali qo'zg'olon bilan boshlanadi. Hasmoniylar sulolasining boshlanishi 1798 yilni ifodalagan. Nima uchun shunday, deb so'rashingiz mumkin? Agar bir sulola bashoratdagi "oxirzamon vaqti"da boshlangan bo'lsa, xuddi Masih tug'ilgan paytda Hirodiylar sulolasi bilan bo'lgani kabi, unda boshqa sulola ham bashoratiy zaruratga ko'ra ayni shu boshlanishga ega bo'lishi kerak edi. Har ikkala sulola ham, agar Masihning tug'ilishini "oxirzamon vaqti" deb qo'llasak, oxirzamon vaqti bilan boshlanadi, ammo nodonlar oxirzamon vaqti bilan bog'liq muhrdan ochilgan nurni hech qachon ko'rmaydilar.

"Bizning davrimizda ham, Masihning kunlarida bo'lgani kabi, Muqaddas Yozuvlarni noto'g'ri o'qish yoki noto'g'ri talqin qilish holati bo'lishi mumkin. Agar yahudiylar Muqaddas Yozuvlarni sidqidildan, ibodat bilan to'la qalblar ila o'rganganlarida, ularning izlanishlari vaqt haqidagi haqiqiy bilim bilan mukofotlangan bo'lur edi; va nafaqat vaqt, balki Masihning zohir bo'lish usuli haqidagi bilim bilan ham. Ular Masihning ulug'vor ikkinchi zohir bo'lishini Uning birinchi kelishiga nisbat bermagan bo'lur edilar. Ularda Doniyorning shahodati bor edi; ularda Ishayoning va boshqa payg'ambarlarning shahodati bor edi; ularda Musoning ta'limoti bor edi; va mana, Masih ularning ayni o'rtasida edi, shunga qaramay ular Uning kelishi haqida dalil izlab Muqaddas Yozuvlarni titkilab qidirar edilar. Va ular Masihga nisbatan aynan ular qilajaklari haqida bashorat qilingan ishlarni qilayotgan edilar. Ular shu qadar ko'r bo'lib qolgan edilar, nima qilayotganlarini bilmas edilar."

"Va bugun, 1897-yilda ham, ko'plar xuddi shu ishlarni qilmoqdalar, chunki ular birinchi, ikkinchi va uchinchi farishtalarning xabarlarida qamrab olingan sinovchi xabarlar borasida tajribaga ega bo'lmaganlar. Bu xabarlar hali kelajakda ekanini isbotlash uchun Muqaddas Yozuvlarni tadqiq qilayotganlar ham bor. Ular xabarlarining haqiqatligini to'plab jamlaydilar, ammo ularga bashorat tarixidagi tegishli o'rnini berolmaydilar. Shuning uchun bunday kishilar xabarlarining o'rnini belgilash masalasida xalqni chalg'itish xavfi ostidadirlar. Ular oxirzamon vaqtini ham, xabarlarini qachonga joylashtirish kerakligini ham ko'rmaydilar va tushunmaydilar. Xudoning kuni pinhona qadamlar bilan yaqinlashmoqda; ammo o'zini dono va buyuk deb biluvchi kishilar 'Oliy Ta'lim' haqida safсата qilmoqdalar. Ular Masihning kelish alomatlarini ham, dunyoning oxiri alomatlarini ham bilmaydilar." Paulson Collection,

Masihning tug‘ilishini “oxirzamon vaqti” deb belgilash va shu bois Makkabeylar nasabini keyingi kunlarning hozirgi haqiqat kontekstiga olib kirishning kaliti sifatida ko‘rish, Masihni aynan ushbu parchanning markaziga qo‘yishdir; bu esa mazkur tatbiqning to‘g‘ri ekanligining ham dalilidir.

Makkabeylar nasli ruhiy ulug‘vor mamlakatni tasvirlaydi, va bu tasvir ulug‘vor mamlakat fuqarolari shimol podshohining siyosiy va diniy hukmronligidan ajralib chiqadigan davrda boshlanadi. Hasmoniylar sulolasiga olib kelgan Makkabeylar qo‘zg‘oloni 1776-yilni ifodalaydi, va Makkabeylar tomonidan amalga oshirilgan shimol podshohiga qarshi qo‘zg‘olon Inqilobiy urushni ifodalagan. 1776-yildan 1798-yilgacha bo‘lgan yigirma ikki yil 1798-yildagi oxir zamonida Hasmoniylar sulolasiga olib kelgan Makkabeylar qo‘zg‘olonini ifodalaydi; bu esa 1989-yildagi oxir zamonida Hirodiylar sulolasi boshlanganiga qadar davom etdi. Hirodiylar sulolasi milodiy 70-yilda Quddusning vayron qilinishigacha davom etdi.

Tarixning ushbu qatorida anglash muhim bo‘lgan narsa ikki tomonlamadir; u zamonaviy ulug‘vor yurtni timsollovchi qadimgi ulug‘vor yurtning bir tasviridir, va u o‘n oltinchi oyatdan boshlanadigan tarix qatori ichida boshlanadi; aynan o‘sha yerda Rim ulug‘vor yurtni birinchi marta zabt etadi va shu tariqa ushbu qatorning asosiy mavzusini belgilaydi. O‘n oltinchi oyatdan yigirma ikkinchi oyatgacha bo‘lgan qator ulug‘vor yurtni ifodalaydi, va uning konteksti yaqinlashib kelayotgan Yakshanba qonunidir. Bu qator, shuningdek, har ikkala sulolaviy hukumatga ta’sir ko‘rsatadigan sajda qiluvchilarning ikki toifasini ham ifodalaydi. Sadduqiylar son jihatidan kamroq edilar, biroq har ikkala sulolaviy davrda ham, odatda, yahudiy diniy va siyosiy tizimlarini nazorat qilardilar. Diniy tizim ruhoniylar tomonidan boshqarilar edi, va o‘sha ruhoniylikka ham Sadduqiylar, ham Farziylar ta’sir ko‘rsatgan. Hasmoniylar va Hirodiylar hukumatlarining har ikkalasiga ham Farziylar va Sadduqiylar ta’sir ko‘rsatgan, va bu ikki sulola 1798-yildan Yakshanba qonunigacha bo‘lgan davrda Amerika Qo‘shma Shtatlari hukumatini ifodalaydi.

Farziylar va sadduqiylar qullik masalasidagi tutgan mavqei bilan bir-biridan ajralib turadigan siyosiy yo‘nalishdagi ikki partiyani ifodalaydi. Demokratlar qullik tarafdori, Respublikachilar esa qullikka qarshi; va ular birgalikda Amerika Qo‘shma Shtatlarining konstitutsiyaviy hukumatining siyosiy apparati bilan o‘zaro aloqada bo‘ladilar. O‘sha hukumat Vahiy kitobining o‘n uchinchi bobidagi yer maxluqidir, va yer maxluqining tashqi tarixi uning respublikachi shoxi orqali ifodalanadi. Ichki tarixi esa protestant shoxi orqali ifodalanadi. Shoxlar maxluqda bir-biridan ajratilgan, chunki maxluq davlat shoxini cherkov shoxidan ajratib turuvchi Konstitutsiyadir, biroq ular tarix davomida birga harakat qiladilar. Respublikachi shoxning qullik tarafida yoki qullikka qarshi bo‘lgan ikki ta’siri bor. Protestant shoxning esa yettinchi kun Shabbati yoki quyoshning birinchi kuni tarafida bo‘lgan ikki ta’siri bor.

Panium jangidan taxminan o‘ttiz yil o‘tgach, Makkabiylar Muqaddas Kitob bashoratining oltinchi shohligi sifatida Amerika Qo‘shma Shtatlari tarixini belgilaydi. So‘ng taxminan bir asr o‘tgach, o‘n oltinchi oyat Quddus zabt etilganda amalga oshadi, bu xochning timsolidir. Yahudiya Rim dunyo ustidan nazoratni qo‘lga olar ekan bo‘ysundirgan uch to‘siqning ikkinchisidir. General Pompey miloddan avvalgi 65-yilda Suriyani, so‘ng miloddan avvalgi 63-yilda Yahudoni zabt etdi.

Avgust Sezar uchinchi to'siqni miloddan avvalgi 31-yilda Aktium jangida zabt etadi. Bu tarix o'n oltinchi oyatdan yigirma ikkinchi oyatgacha bo'lgan satrda ifodalangan.

Xoch zamoniga kelib, Makkabiylar tarixi qariyb ikki yuz yildan beri davom etib kelayotgan edi. Uriya Smit yigirma uchinchi oyatda yahudiylar bilan tuzilgan ittifoq orqali ifodalangan tarix, yigirma ikkinchi oyatdagi xoch tarixidan qariyb ikki yuz yil avval sodir bo'lgan bir tarixiy boshlanish nuqtasiga moslashtirilishi kerakligini ta'kidlaydi. Yigirma ikkinchi oyatdagi xoch tarixi o'n oltinchi oyat bilan moslashtirilishi kerak, chunki o'n oltinchi oyat ham Yakshanba qonunidir. Bu esa shuni anglatadiki, Yahudoning ulug'vor yurti tarixini tashkil etuvchi Makkabiylar qatori o'n oltinchi oyatdagi Yakshanba qonunidan ancha oldin boshlanadi.

Millerchilar tarixi yuz qirq to'rt mingning tarixini tasvirlab berishini anglaganimizda, Millerchilar uchun oxirzamonga oid vaqt 1798-yilda bo'lganidek, yuz qirq to'rt ming uchun oxirzamon vaqti 1989-yilda bo'lganini o'zaro muvofiqlashtira olamiz. Buni qilganimizda, biz birinchi va ikkinchi farishtalar tarixini uchinchi farishta tarixi bilan ustma-ust qo'yayotgan bo'lamiz. 1798 va 1989 Doniyor 11-bob 40-oyat tarixining alfa va omega yo'l-belgilaridir.

Qirqinchi oyat "oxirzamon vaqti"da boshlanadi; bu vaqtning 1798 yil ekani osonlikcha isbotlanadi; va to'g'ri tushunilganda, 1989 yilda Sovet Ittifoqining qulashiga qirqinchi oyatning bajo bo'lishi sifatida qaraladi, va o'sha bajo bo'lish ham "oxirzamon vaqti" edi. Bir oyatning o'zida ikkita "oxirzamon vaqti" — bu esa Makkabiylar chizig'i bilan bir bobning o'zida joylashgan. Hasmoniylar sulolasiga olib kelgan Makkabiylar qo'zg'oloni 1776 yildan 1798 yilgacha bo'lgan yigirma ikki yilni ifodalaydi. 1798 yilda Hasmoniylar sulolasi boshlandi va Hirodiylar sulolasi 1989 yilda boshlandi.

Doniyorning o'n birinchi bobidagi o'ninchi oyat 1989-yilni ko'rsatadi, o'n oltinchi oyat esa yakshanba qonunidir. O'sha oyatlar ichidagi tarix chizig'i uchta jangni, janub shohlaridan birining halokatini va Rimning bashoratli tarixga kirib kelishini ifodalaydi. Shuningdek, u Vahiy kitobining o'n uchinchi bobidagi "qo'zichoqnika o'xshash ikkita shoxi bor" va "ajdarhodek gapirgan" yer hayvoni bilan sodir bo'ladigan o'zgarishni timsollovchi ikki sulola chizig'ini ham o'z ichiga oladi. Ketma-ketlikda birinchi yahudiy sulolasi qo'zichoq, ikkinchi rimlik sulola esa ajdarhodir. Birinchi sulola yahudiy, ikkinchisi rimlik edi. Yahudiy bo'ladimi yoki rimlik bo'ladimi, yer hayvonining ikkita shoxi bor edi.

Yahudiy sulolasi Protestant shoxni, Rim sulolasi esa Respublikachi shoxni ifodalaydi. Har ikkala shox ham bashoratli ikki bo'linishga egadir. Sadduqiylar va Farziylar qullik tarafdori bo'lgan Demokratlarga qarshi qullikka qarshi bo'lgan Respublikachilar uchun andoza beradi; shu bilan birga ular dono bokiralarga zid ravishda nodon bokiralarning ikki qismli bo'linishini ham ifodalaydi. Farziylar nodon bokiralar sifatida birinchi umidsizlikda poklanadi, Sadduqiylar esa ma'badning ikkinchi poklanishida poklanadi. Farziylar, Sardis jamoatiga o'xshab, o'zlarini hayot nomiga ega deb da'vo qilganlar, ammo o'lik edilar, va avval ular poklanadi; so'ngra esa Xudoning qudratini inkor etgan Sadduqiylar poklanadi, ular Tungi nido xabarining qudratini ham, xabarini ham inkor etdilar. Sadduqiylar — chetlab o'tilayotgan ahd xalqidir; Sadduqiylar — yaxshi hissiyotlar tuyg'ulari bilan qanoatlanadiganlardir.

“Masihning kelishi, birinchi farishtaning xabari tomonidan e’lon qilinganidek, kuyovning kelishi bilan ifodalangan deb tushunildi. Uning tez orada kelishini e’lon qilish ostida yuzaga kelgan keng ko‘lamli islohot bokiralarning tashqariga chiqishiga muvofiq edi. Bu masalda, Matto 24 dagi masaldagidek, ikki toifa tasvirlangan. Ularning hammasi o‘z chiroqlarini, ya’ni Muqaddas Kitobni, oldilar va uning nuri bilan Kuyovni kutib olish uchun chiqdilar. Ammo «nodonlari chiroqlarini oldilar-u, o‘zlari bilan moy olmadilar», «donolari esa chiroqlari bilan birga idishlariga moy oldilar». Keyingi toifa Xudoning inoyatini, Muqaddas Ruhning qayta tug‘diruvchi, yorituvchi qudratini qabul qilgan edi; ana shu qudrat Uning kalomini oyoqlar uchun chiroq va yo‘l uchun nur qiladi. Ular Xudodan qo‘rqish ila haqiqatni bilish uchun Muqaddas Yozuvlarni o‘rgandilar va yurak hamda hayot pokligini astoydil izladilar. Bular shaxsiy tajribaga, Xudoga va Uning kalomiga bo‘lgan, umidsizlik va kechikish tomonidan ag‘darib bo‘lmaydigan imonga ega edilar. Boshqalar esa «chiroqlarini oldilar-u, o‘zlari bilan moy olmadilar». Ular hissiy turtki bilan harakat qilgan edilar. Ularning qo‘rquvlari bu tantanavor xabar orqali qo‘zg‘atilgan edi, ammo ular haqiqatni chuqur anglamasdan yoki yurakda inoyatning chinakam ishiga ega bo‘lmasdan, birodarlarining imoniga tayanib, yaxshi tuyg‘ularning lipillovchi nuri bilan kifoyalangan edilar. Bular darhol mukofot olish umidi bilan to‘lib, Rabbiy bilan uchrashish uchun chiqqan edilar; ammo ular kechikish va umidsizlikka tayyor emas edilar. Sinovlar kelganda, ularning imoni sustlashdi va chiroqlari xira yona boshladi.” Buyuk Kurash, 393.

Siyosiy bo‘ladimi yoki diniy bo‘ladimi, har ikki toifa ham yarim tunda yuz beradigan inqiroz paytida donolarga qarshi birlashadi. Buni aytgan holda, biz maqolani shundan boshladikki, men o‘n to‘rtinchi oyatni oyatlarning oqimidagi joylashuviga asoslanib qo‘llamoqdaman, bu esa oyatlar ifodalayotgan tarixiy ketma-ketlikka zid keladi. Men bu mantiqni yigirma uchinchi oyatning joylashuviga muvofiq ravishda qo‘llayman. Bir yo‘lko‘rsatkichning joylashuvi uning tarixiy bajo bo‘lishiga mos kelishi kerak. Yahudiylarning Makkabiylar davrida Rim bilan tuzgan ittifoqi oyatning qayerga qo‘llanishini belgilab berdi. Vahiy-ni barpo etuvchi o‘n to‘rtinchi oyatdagi “qaroqchilar” miloddan avvalgi 200-yilda, ya’ni aynan Paniy jangining yilida shunday qildilar, biroq jang ham, qaroqchilar ham ikki xil timsoldir.

“Qaroqchilar” rivoyatning bir qismiga aylanadi; bu Panium jangining sanasi bilan bevosita bog‘liqlikni o‘rnatish uchun emas, balki ular Antiox tomonidan mag‘lub etilishi arafasida turgan Misrning zaiflashgan besh yoshli hukmdori bilan qanday munosabat o‘rnatganini ko‘rsatish uchundir. Ular Misr bug‘doyining Rim imperiyasiga keltirilishi izdan chiqishini istamadilar. Rimning himoyaga muhtoj bo‘lgan besh yoshli Misr shohi bilan bo‘lgan bashoratli munosabati ushbu oyatning mavzusidir. O‘sha shafolat Putinning 1989-yilgacha avvalgidek Ukraina cherkovini Rus cherkoviga bo‘ysundirishni ham o‘z ichiga olgan urinishidan keyin yuzaga keladigan inqiroz oqibatlarining keyingi bosqichini ko‘rsatadi. O‘sha urinish uning janubiy shohligining bosqichma-bosqich yemirilishiga sabab bo‘ladi, va Putin ham Ptolemey kabi vafot etganda yoki Uziyyo hamda Napoleon singari qandaydir tarzda surgun qilinganda, u bashorat nuqtayi nazaridan sahnadan olinadi va shundan keyin uning shohligi kamroq qobiliyatli bo‘lgan bir qator rahbarlar tomonidan boshqariladi. So‘ngra, besh yoshli shoh davrida, papalik Rimi o‘z manfaatlarini, ya’ni Ukraina cherkovini himoya qilish uchun shafolat qiladi.

Papalik rus yoki ukrain pravoslavligi o'rtasida bir tomonning yonini olayotgani yo'q; u Ishayo to'rtinchi bobda tasvirlanganidek, barcha diniy jamoalarni o'z hokimiyati ostiga keltirish uchun har bir tomonni o'ynatmoqda.

Va o'sha kunda yetti ayol bir erkakdan mahkam tutib, shunday derlar: Biz o'z nonimizni yeymiz, o'z kiyimimizni kiyamiz; faqat sening noming bilan atalaylik, sharmandaligimizni olib tashlagin. O'sha kunda Egamizning novdasi go'zal va ulug'vor bo'lur, yerning hosili esa Isroildan qutulib qolganlar uchun a'lo va ko'rkam bo'lur. Va shunday bo'ladiki, Sionda qolgan va Quddusda omon qolgan kishi muqaddas deb ataladi, ya'ni Quddusda tiriklar qatoriga yozilgan har bir kishi. Ishayo 4:1–3.

Papalik barcha diniy tashkilotlar ustidan nazoratni qo'lga oladi; ular yetti ayol sifatida tasvirlangan bo'lib, bu barcha jamoatlarni anglatadi. O'sha yetti jamoat o'zlarini katolik, ya'ni umumjahon deb atalishini istaydi, va ular ravshanki Xudoning xalqi emas, chunki ular o'z kiyimlarini kiyishni niyat qilganlar. O'zlarining insoniy liboslarini kiyishni istagan barcha diniy tashkilotlarning birlashuvi "Quddusdagilar muqaddas deb ataladigan" davrda sodir bo'lad; bu esa Rabbiyning novdasi Laodikiyalik xalqdan Filadelfiyalik xalqqa aylanishi paytidir; aynan shu vaqtda papalik barcha diniy tashkilotlarning boshlig'iga aylanishi bilan birga, siyosiy tuzilmalar ustidan ham bosh etib tayinlanadi.

1989 yilda Ukraina jamoati shimol shohining Sovet Ittifoqini supurib tashlashining ramzi edi, va Putin bo'ysunishning avvalgi munosabatini tiklashga intiladi hamda peshonasida moxov kasalini qabul qilib, uning talablarini rad etgan dinlarga qarshi quvg'inni boshlaydi. O'sha quvg'in Ptolemeyning o'z xalqida, Iskandariya shahrida sodir bo'lgan edi; shuning uchun Rim ta'siri ostida bo'lgan Rossiya ichidagi jamoatlar Putinning nishoniga, va uning yakuniga aylanadi. Trump Paniy jangi uchun tayyorgarlik ko'rar ekan, zaiflashgan Misrning bola-shohi himoyachisi bilan uning ochiq munosabati 2025 yilda aniqlanadi. Miloddan avvalgi 200 yilda Misrning bola-shohini himoya qilgan Rim qudrati, o'sha paytda bola-shohni himoya qilmaydi. U bola-shohga yakun yasashga yordam beradi. Miloddan avvalgi 200 yilda Misrning himoyachisi bo'lgan Rim, Paniy jangida Misrning vayron qiluvchisi sifatidagi Rimni ifodalaydi.

Milleritlar

Millerchilar Rimning uchta hokimiyatini ko'rmaganlar, ular faqat ikkitani ko'rganlar, biroq shunga qaramay, ularning haqiqatlari baribir haqiqat edi. Antioxning timsol sifatidagi bashoratli mantiqi bizga o'n to'rtinchi oyatni o'n beshinchi oyatdan oldingi tarixga tatbiq etish imkonini beradi, hatto oyatlarni dastlab bajo keltirgan tarix o'n to'rtinchi va o'n beshinchi oyatlarning har ikkalasini miloddan avvalgi 200-yilga joylashtirgan bo'lsa ham. Men o'n oltinchi oyat yaqin orada keladigan Yakshanba qonuni ekanini, o'n to'rtinchi oyat esa 2025-yil bo'lganini, o'n beshinchi oyat esa hali kelajakdagi Panium jangidir, deb da'vo qilmoqdaman. Antiox uchala jangda ham hozir bo'lgani uchun, u uch jangning bitta bashoratli chiziq ekanini isbotlaydi; ammo u men ilgari surayotgan da'voni ham, ya'ni oyatlarning oxirgi kunlardagi tatbiqi "line upon line" metodologiyasi bilan to'g'ri ajratilganda, isbotlaydi.

Antiox uchala jangda ham qatnashgan edi va oxirgi kunlarda u 1989-yilda (Reagan va AQSh), 2014-yilda (Zelenskiy va Ukraina) papalikning vakil qudratini ifodalaydi; so'ng Panium jangida ham u 1989-yildagidek o'sha vakil qudratdir, chunki Iso har doim oxirni boshlanish bilan ifodalaydi. Ronald Reagan vafot etgan va dafn qilingan, shuning uchun Antioxning tarixiy guvohligi Millerchilar tushunchasiga muvofiqdir, biroq u "qator ustiga qator" tarzidagi tatbiqni boshqaradigan qoidalarga bo'ysunadi. Oyatlardagi papalikning so'nggi vakil qudrati — Trumpdir, garchi tarixan Antiox uchala jangda ham qatnashgan bo'lsa-da. O'n uchinchi oyat bajo bo'lishi uchun Trump ikkinchi saylovda yutqazishi kerak edi, chunki o'n uchinchi oyatda u "qaytadi", har qachongidan ham kuchliroq bo'lib, qulog'idan o'q yeb omon qolishga yetarli darajada qudratli bo'ladi; quloq esa, o'ng bosh barmoq va o'ng oyoqning bosh barmog'i bilan birga, ruhoniylar moylanganda qon surtib muqaddas qilinishi lozim bo'lgan a'zoldan edi.

Reygan Trampning timsoli edi, chunki Reygan oxirzamonning 1989-yilidan boshlab so'nggi sakkiz prezidentning birinchisidir. Linkoln Trampning timsoli edi, chunki u birinchi Respublikachi prezident bo'lgan. Linkoln Rim bilan ittifoqdagi qullik tarafdori demokratlar tomonidan suiqaqd qilindi, Ronald Reygan ham, uning popparast muqobili Ioann Pavel II ham suiqaqd urinishlaridan omon qoldilar. Tramp 2020-yilda Vahiy kitobining o'n birinchi bob, yettinchi oyati bajo bo'lishi bilan o'g'irlangan saylov orqali siyosiy jihatdan suiqaqd qilindi, so'ng 2024-yilda o'n birinchi oyat bajo bo'lishi bilan tiriltirildi.

Va ular o'z shahodatlarini tugatganlarida, tubsiz chuqurlikdan chiqadigan maxluq ularga qarshi urush qiladi, ularni yengadi va o'ldiradi. ... Uch yarim kundan keyin esa Xudodan hayot Ruhi ularga kirdi, va ular oyoqqa turdilar; buni ko'rganlarning ustiga buyuk qo'rquv tushdi. Vahiy 11:7, 11.

Trampning tirilishi o'n uchinchi oyatdagi uning "qaytishi" edi, va bu, shuningdek, Rimning bir xususiyatiga parallellik ham taqdim etdi, chunki Rim "yettidan bo'lgan sakkizinchi", va Tramp Rimning timsolidir.

Va bo'lgan, ammo hozir yo'q bo'lgan mahluqning o'zi sakkizinchi, va u yettitadan biridir, va halokatga ketadi. Vahiy 17:11.

Trampning ikkinchi muddati uni Reygandan buyon sakkizinchi prezidentga aylantiradi, va u oltinchi ham bo'lganligi sababli, Tramp papalik bilan uyg'unlikda "yettidan bo'lgan sakkizinchi." Sakkiz — tirilishning timsolidir; bu esa, papalikning bir timsoli sifatida, "qaytib kelishi" uchun unda tuzalgan o'limli yara bo'lishi zarur bo'lganini ta'kidlaydi.

Men uning boshlaridan birini go'yo o'ldirilgudek yaralanganini ko'rdim; va uning o'limli yarasi tuzaldi: va butun dunyo hayvonning ortidan hayrat bilan ergashdi. Vahiy 13:3.

Halokatli yara bitganda, dunyo "mahluq ortidan hayrat bilan ergashadi", va Trump 2024-yilda yettidan bo'lgan sakkizinchi sifatida qayta tirilganda, u "qaytib keldi" va butun dunyo uning ortidan hayrat bilan ergashdi.

Uch yarim kundan keyin Xudodan kelgan hayot ruhi ularga kirdi, va ular oyoqqa turdilar; va ularni ko'rganlarning ustiga buyuk qo'rquv tushdi. Va ular osmondan o'zlariga shunday degan

baland bir ovozni eshitdilar: “Bu yoqqa chiqinglar”. Va ular bulut ichida osmonga ko‘tarildilar; va dushmanlari ularni ko‘rdilar. Vahiy 11:11, 12.

Tramp 2024-yilgi saylovda “qaytdi”, so‘ngra 2025-yilda u ham, Papa Leo ham lavozimga kirishdi. Ko‘rishni istagan har kim uchun Iso ochiq va adolatli ogohlantirish berdi.

Shunday ekan, qachonki sizlar Doniyor payg‘ambar tomonidan aytilgan vayronagarchilikning jirkanchligi muqaddas joyda turganini ko‘rsangiz, (kim o‘qisa, anglasin.) Matto 24:15.

Mark buni ehtimol biroz ravshanroq ifodalaydi.

Lekin sizlar Doniyor payg‘ambar aytgan vayronagarchilik jirkanchligi lozim bo‘lmagan joyda turganini ko‘rganingizda, (o‘quvchi anglasin,) o‘shanda Yahudiyada bo‘lganlar tog‘larga qochsinlar. Mark 13:14.

Vayronagarchilik jirkanchligi Rimning har uch bosqichidagi ko‘rinishidir. Butparast, papalik va zamonaviy Rimning har biri Xudoning xalqi uchun ogohlantirish timsolidir. Ogohlantirish Rim “muqaddas joy”da bo‘lganida yoki “bo‘lmasligi lozim bo‘lgan” joyda turganida anglanishi kerak. Muqaddas Yozuvlarda ulug‘vor yurt muqaddas yurtidir, va Qo‘shma Shtatlar ruhiy ma’noda ulug‘vor yurtidir.

Egamiz muqaddas yurtda Yahudoni O‘z ulushi sifatida meros qilib oladi va Quddusni yana tanlaydi. Ey barcha bashar, Egamiz huzurida sukut saqla, chunki U O‘zining muqaddas maskanidan qo‘zg‘aldi. Zakariyo 2:12, 13.

Muqaddas joyda Rim turganini ko‘rganingizda, bu Egamizning Quddusni O‘z ahd xalqi sifatida so‘nggi marta tanlayotganini bildiradi. Injil bashoratidagi Dajjol bilan sakkiz prezidentning birinchisi bo‘lgan Reagan maxfiy ittifoq tuzganida, bu 1989-yilda oxirzamon boshlangan vaqtdan beri sakkizinchi va so‘nggi prezident tomonidan Rim bilan ochiq ittifoqni ifoda etdi. Omega ramzlari ko‘pincha alfa ramzining xususiyatlarini teskarisiga aylantiradi.

2025-yilda papa Leo va Trampning inauguratsiyasi Vahiy kitobining o‘n uchinchi bobidagi dengiz yirtqichi bilan quruqlik yirtqichi o‘rtasidagi ochiq munosabatni ko‘rsatmoqda. Reagan va Ioann Pavel II ning maxfiy ittifoqi bilan timsollangan Tramp va Leo o‘rtasidagi ochiq ittifoqqa yuzlangan bu teskari o‘zgarish bizga shuni bildiradiki, miloddan avvalgi 200-yilda o‘n to‘rtinchi oyatni amalga oshirgan misrlik bola-podshohning qo‘llab-quvvatlashi oxirgi kunlarda qo‘llab-quvvatlashning yo‘qligini ifodalaydi.

2025 tashqi asosiy vahiy yoki bashoratni belgilaydi, chunki u Rimni Doniyor tomonidan “vayronagarchilik jirkanchligi” ramzi bilan aynanlashtirilgan Rim haqidagi ogohlantirish sifatida yuksaltiradi. Vayronagarchilik jirkanchligi haqidagi ogohlantirish “vayronagarchilik” bilan ifodalangan halokatdan oldin sodir bo‘ladi. Quddusning Cestiy qo‘mondonligi ostidagi qamalida bu ogohlantirish Rim hokimiyatining bayroqlari muqaddas ma’bad hududlari ichiga o‘rnatilishi bilan ifodalangan edi. Ko‘rgan, anglagan, itoat etgan va shaharni tark etganlar qamal qayta boshlanganida himoya qilindilar. Ular Rimning ogohlantiruvchi belgisini ko‘rdilar. Murosaga kelgan Pergam jamoatidan, so‘ngra Tiyatira jamoatidan ajralib chiqqan masihiylar gunoh odamini Xudoning ma’badida o‘tirganini ko‘rganlarida sahroga qochdilar. O‘sha guvohlar oxirgi kunlarda

Doniyor so‘zlagan vayronagarchilik jirkanchligi haqidagi ogohlantirishni aniqlab beradi.

Biz takror-takror shuni ko‘rsatdikki, 1888 yil — Cestiusning qamali bo‘lgan, va Yakshanba qonuni inqirozining xulosasi esa Titusning qamalidir. 1880-yillardagi Blair Yakshanba qonuni loyihalari, 1880-yillar davomida ayrim janubiy shtatlarda joriy etilgan Yakshanba qonunlari bilan birga, Cestiusning ogohlantirishi bo‘lib, ayni paytda Opa Uaytning qishloqda yashash haqidagi maslahatidagi ajratuvchi chiziqni ham belgilagan. 1880-yillardan oldin uning maslahati shundan iborat ediki, kelajakda biz qishloqqa ko‘chib o‘tishimiz zarur bo‘ladi, biroq 1880-yillardan keyin qishloqda yashash allaqachon amalga oshirilgan bo‘lishi lozim bo‘lgan narsa edi. 1880-yillarda muhokama qilingan, papalik hokimiyatining hokimiyat belgisi targ‘ib qilingan Blair Billlari ogohlantirish belgisi 11-sentabrda Patriot Actning timsoli bo‘lgan, chunki Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobidagi farishta har ikkala tarixda ham zohir bo‘lgan.

9/11 muqaddas joyda, bo‘lishi kerak bo‘lmagan holda, o‘z hokimiyatini o‘rnatgan Cestiusning ogohlantirishi edi, chunki 9/11 da Rim qonuni ingliz qonunining o‘rnini egalladi. 2021-yildagi Pelosi sud jarayonlarida tegishli huquqiy tartib bandi rad etildi va bu Titus qamaliga tomon tashlangan yana bir qadamni ifodalaydi; bu qamal esa Amerika Qo‘shma Shtatlarida tez orada keladigan yakshanba qonuni bilan yakun topadi. Qamal — bu bir vaqt davridir. 1888 ichki protestant shoxining isyoniga ishora qiladi, 9/11 esa tashqi Respublikachi shoxning isyoniga ishora qiladi. So‘nggi prezident ham taxtga o‘tirgan ayni yilda ulug‘vor yurtidan papaning inauguratsiya qilinishi vayron qiluvchi jirkanchlikning bo‘lishi kerak bo‘lmagan joyda turishiga oid so‘nggi ogohlantirishni ifodalaydi, Panium jangidan sal oldin. Panium jangi to‘g‘ridan-to‘g‘ri yakshanba qonuniga va butparast Rim uchun uchinchi hamda so‘nggi to‘siqni ifodalagan Actium jangiga olib kiradi, shundan keyin esa butparast Rim Doniyor 11:24 ning bajo bo‘lishida 360 yil davomida mutlaq hukmronlik qildi. Yakshanba qonunida oltinchi va yettinchi shohliklarning har ikkisi ham Rim tomonidan zabt etiladi, va shundan so‘ng zamonaviy Rim bir ramziy soat, ya‘ni qirq ikki ramziy oy davomida hukmronlik qiladi.

O‘n oltinchi oyatda butparast Rimning dastlabki to‘siqlari bo‘lgan Suriyani endigina zabt etgan Pompey so‘ng Quddusni ham zabt etadi. Pompey Rimning dastlabki ikki to‘sig‘ini qulatadi, uchinchisini esa Avgust Qaysar Aktiumda zabt etadi. Zamonaviy Rim avvalo janub shohini 1989-yilda qirqinchi oyatning bajo bo‘lishi sifatida va o‘ninchi oyat orqali ifodalangandek zabt etadi. So‘ngra Yakshanba qonuni paytida zamonaviy Rim ikkinchi va uchinchi to‘siqlarini Qo‘shma Shtatlar orqali zabt etadi, shundan keyin esa Birlashgan Millatlar Tashkiloti darhol o‘z saltanatini papalik hokimiyatiga berishga rozi bo‘ladi. Butparast Rim Pompey orqali ikkitasini, so‘ng yana bittasini zabt etdi; papalik Rimi esa 1989-yilda bittasini zabt etdi, so‘ng keyingi ikkitasini o‘n oltinchi oyatda zabt etdi; aynan o‘sha yerda Pompeyning ikkinchi zabti qayd etilgan.

Bu butparast Rim uchun Aktiumdagi uchinchi to‘siq bo‘lgan bo‘ladimi, yoki 538-yilda gotlarning Rim shahridan haydab chiqarilishi bilan ifodalangan uchinchi to‘siq bo‘lgan bo‘ladimi, Rim uchinchi to‘siqni yengganida, u mutlaq hukmronlik qiladi.

Albatta, Rabbiiy Xudo hech narsa qilmas, toki O‘z sirini qullari bo‘lmish payg‘ambarlarga oshkor etmaguncha. Amos 3:7.

Rab, vayronagarchilik yetib kelishidan oldin, Doniyor kitobida xarob qiluvchi jirkanchlik sifatida tasvirlangan ogohlantiruvchi alomatning so'nggi namoyon bo'lishini albatta beradi. O'sha ogohlantiruvchi alomat 2025-yilda ifodalanayotgan Reyganning maxfiy ittifoqidan farqli ravishda ochiq ittifoqdir. Rab avval ogohlantirish bermasdan turib jazo keltirmaydi, va Amos Uning xizmatkorlariga beriladigan maxfiy vahiy nima ekanini ham, u kimlarga qaratilganini ham juda aniq bayon qiladi.

Ey Isroil o'g'illari, Egamiz sizlarga qarshi, Misr yurtidan O'zim olib chiqqan butun xonadonga qarshi aytgan bu so'zni eshiting: "Yer yuzidagi barcha qavmlar orasida faqat sizlarga Men tanidim; shu bois barcha gunohlaringiz uchun sizlarni jazolayman." Amos 3:1, 2.

Amos Xudoning jazolanadigan tanlangan ahd xalqining so'nggi avlodiga murojaat qilmoqda; bu holat Hizqiyol sakkizinchi bobda quyoshga sajda qilayotgan yigirma besh kishi bilan uyg'undir. Amos tiriklarning hukmi vaqtida gunohning o'chirilishi jarayonida uchinchi farishtaning xabari bo'lgan Laodikeya xabarini taqdim etmoqda. Amosning ogohlantirishi ikki tomonning birlashuviga asoslangan.

Ikki kishi kelishib olmas ekan, birga yura oladimi? O'rmondagi sher o'ljasi bo'lmasa, bo'kirarmidi? Yosh sher hech narsa tutmagan bo'lsa, inidan nola qilarmidi? Qush uchun tuzoq bo'lmagan joyda, u yerda qush yerga tuzoqqa tusharmidi? Hech narsa tutilmagan bo'lsa, tuzoq yerdan ko'tarilarmidi? Shaharda karnay chalinib, xalq qo'rqmasmidi? Shaharda balo bo'lib, uni Egamiz qilmagan bo'larmidi? Amos 3:3–6.

Ikki kishining bir bo'lib birga yurishi haqidagi ogohlantirish, yerdan qushni tuzoq ilib olish manzarasi kontekstida berilgan. Qushlar diniy tashkilotlarning timsollaridir, va Vahiy kitobida papalik har bir nopok va jirkanch qushning qafasidir.

Va u baland ovoz bilan qattiq nido qilib dedi: "Buyuk Bobil qulab tushdi, qulab tushdi va jinlarning maskaniga, har bir nopok ruhning panohiga hamda har bir nopok va jirkanch qushning qafasiga aylandi. Chunki barcha xalqlar uning zinosining g'azab sharobidan ichdilar, yer yuzining shohlari u bilan zino qildilar, va yer yuzining savdogarlari uning hashamatining mo'l-ko'lligi orqali boyib ketdilar." Vahiy 18:2, 3.

Qafasdagi qush — tutqun qilingan qushdir, va qachonki bir xalq Rim fohishasi bilan zino qilsa, u tutqun qilingan qushga aylanadi; va boshqa barcha bashoratli qushlardan yuqoriga ko'tariladigan qush — uch qavatli uyi qurilgan, yakshanba qonuni bilan, o'z joyida, ya'ni Shinarda, ya'ni Bobilda, mustahkamlangan hokimiyatdir. U 1798-yilda halokatli yara olgan qushdir, yoki Zakariyo aytganidek, savati ustiga qo'rg'oshin qopqoq qo'yilgan edi, biroq shundan keyin spiritizm va murtad protestantizm qushlari tomonidan yuqoriga ko'tarildi.

Shunda men bilan gaplashayotgan farishta oldinga chiqib, menga dedi: "Endi ko'zlaringni ko'tarib, chiqib kelayotgan narsa nima ekanini ko'r." Men dedim: "Bu nima?" U dedi: "Bu chiqib kelayotgan efa o'lchovidir." U yana dedi: "Butun yer yuzi bo'ylab ularning qiyofasi shudir." Va mana, bir talant qo'rg'oshin ko'tarildi; efa o'lchovining o'rtasida o'tirgan bir ayol bor edi. U dedi: "Bu yovuzlikdir." So'ng uni efa o'lchovining o'rtasiga tashladi va uning og'ziga qo'rg'oshin toshini tashlab yopdi. Keyin men ko'zlarimni ko'tarib qaradim, va mana,

ikki ayol chiqib kelayotgan edi; ularning qanotlarida shamol bor edi, chunki ularning qanotlari laylak qanotlariga o'xshar edi; ular efa o'lchovini yer bilan osmon orasida ko'tarib ketdilar. Shunda men men bilan gaplashayotgan farishtaga dedim: "Bular efa o'lchovini qayerga olib bormoqdalar?" U menga dedi: "Shinar yurtida unga uy qurish uchun; u mustahkam o'rnatilgach, o'z poydevori ustiga qo'yiladi." Zakariyo 5:5–11.

Amosning tuzog'i qushni yerdan tutib oladi, chunki u yaqin orada keladigan Yakshanba qonunidan oldin yuzaga keladigan ittifoqni ifodalaydi; o'sha paytda yer qushi qo'lga olinadi. Amosga ko'ra, bu ittifoq Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventizmiga tanbehdur, chunki shaharda ogohlantiruvchi karnay chalinadi, ammo ular uni eshitishni rad etadilar.

Shaharda karnay chalinib, xalq qo'rqmay qoladimi? Shaharda bir falokat bo'lib, Egamiz uni qilmagan bo'ladimi? Albatta, Rabbiiy Egamiz hech narsa qilmaydi, balki O'z sirini O'z qullari bo'lgan payg'ambarlarga ochib beradi. Arslon o'kirdi, kim qo'rqmaydi? Rabbiiy Egamiz so'zladi, kim payg'ambarlik qilmasdan tura oladi? Amos 3:6–8.

Guvillayotgan Arslon — Yahudo qabilasining Arsloni bo'lib, U O'zining bashoratli Kalomini muhrlaganida va muhrlarini yechganda Masihni ifodalaydi. 2025-yildagi ochiq ittifoq — bu Cestius qamali bo'lib, Xudoning xalqini talovchilarning ramzi, hech qachon birga mavjud bo'lmasligi kerak bo'lgan ikki tomonning birga yurganini ko'rganingizda o'rnatiladi. Rimning protestantlar bilan ittifoq tuzib, bir safda turishi o'z-o'ziga zid iboradir, chunki protestant bo'lish — Rimga qarshi norozilik bildirish demakdir.

Bu masalalarni keyingi maqolada davom ettiramiz.

Tuzoqdan qochish uchun juda kech

"Va shuni yodda tutish kerakki, Rim hech qachon o'zgarmasligi bilan maqtanadi. Gregoriy VII va Innosentiy III ning tamoyillari hanuz Rim-katolik cherkovining tamoyillaridir. Va agar uning qo'lida qudrat bo'lganida, u ularni o'tgan asrlardagidek hozir ham xuddi shunday qat'iyat bilan amalda qo'llagan bo'lur edi. Protestantlar yakshanbani ulug'lash ishida Rimning yordamini qabul qilishni taklif etayotganlarida, nima qilayotganlarini juda kam anglaydilar. Ular o'z maqsadlarini amalga oshirishga berilib ketgan bir paytda, Rim o'z hokimiyatini qayta tiklashni, yo'qotgan ustunligini qaytarib olishni ko'zlamogda. Qo'shma Shtatlarda bir marta shu tamoyil qaror topsaki, ya'ni cherkov davlat hokimiyatidan foydalanishi yoki uni boshqarishi mumkin; diniy marosimlar dunyoviy qonunlar bilan majburiy qildirib qo'yilishi mumkin; qisqasi, cherkov bilan davlatning hokimiyati vijdon ustidan hukmronlik qilishi kerak, degan tamoyil o'rnatilsa, bu mamlakatda Rimning g'alabasi muqarrardir."

"Xudoning Kalomi yaqinlashib kelayotgan xavf haqida ogohlantirish bergan; agar bunga quloq solinmasa, protestant olami Rimning asl maqsadlari nimaligini faqat tuzoqdan qutulish uchun endi juda kech bo'lgandagina bilib oladi. U sokinlik bilan qudratga ega bo'lib bormogda. Uning ta'limotlari qonunchilik zallarida, jamoatlarda va insonlar qalblarida o'z ta'sirini o'tkazmogda. U o'zining yuksak va ulkan inshootlarini barpo etmogda; ularning pinhona bag'rida uning avvalgi quvg'inlari yana takrorlanadi. U yashirinch va hech kim sezmaganda holda, vaqti kelib o'z zarbasini berishi uchun, o'z maqsadlarini ilgari surishga xizmat qiladigan

kuchlarini mustahkamlamoqda. U istaydigan narsa faqat qulay mavqedir, va bu unga allaqachon berilmoqda. Biz yaqin orada Rim unsurining maqsadi nima ekanini ko'ramiz va his qilamiz. Kimki Xudoning Kalomiga ishonsa va unga itoat etsa, shu orqali malomat va quvg'inga duchor bo'ladi." The Great Controversy, 581.

"Yovuzlik, aldov va gumrohlikda, o'limning naq soya-salqinida yotgan bir dunyo bor,—uyquda, uyquda. Ularni uyg'otish uchun kim qalb iztirobini his etmoqda? Qaysi ovozi ulargacha yetib borishi mumkin? Mening fikrim kelajakka ko'chadi; o'sha paytda: 'Mana, Kuyov kelmoqda; Uni kutib olish uchun tashqariga chiqinglar', degan signal beriladi. Ammo ba'zilar chiroqlarini to'ldirish uchun yog' olishni kechiktirgan bo'ladilar va ular juda kech holda yog' bilan ifodalangan xulq-atvor boshqa birovga ko'chirilmasligini anglab yetadilar. O'sha yog' Masihning solihligidir. U xulq-atvorni ifodalaydi, xulq-atvor esa ko'chirilmaydi. Uni hech bir kishi boshqasi uchun ta'minlab bera olmaydi. Har bir inson o'zi uchun gunohning har bir dog'idan poklangan xulq-atvorni qo'lga kiritishi kerak." Bible Echo, May 4, 1896.

"Hozirgi haqiqatga muhtojlikdan bechora jonlarning halok bo'layotganini, hamda haqiqatga ishonishini da'vo qiladigan ayrimlar esa Xudoning ishini oldinga olib borish uchun zarur vositalarni ushlab qolib, ularni halokatga tashlab qo'yayotganini ko'rganimda, bu manzara nihoyatda og'riqli bo'ldi, va men farishtadan uni mendan olib tashlashini iltijo qildim. Men shuni ko'rdimki, Xudoning ishi ularning mol-mulkidan bir qismini talab etganida, xuddi Isoga kelgan yigit kabi (Matto 19:16–22) ular g'amgin holda ketdilar; va tez orada toshqin kabi keladigan balo ularning mulkini butunlay supurib ketadi, shunda esa yer yuzidagi boyliklarni qurbon qilib, osmonda xazina to'plash uchun juda kech bo'ladi." Ilk Yozuvlar, 49.

"Yahudo o'z iltijolari behuda ekanini ko'rdi va u: Juda kech! Juda kech! — deb qichqirgancha zaldan otilib chiqdi. U Isoga xochga mixlanayotganini ko'rib yashab tura olmasligini his qildi va noumidlik ichida chiqib borib, o'zini osdi." The Desire of Ages, 722.